

EGYHÁZTÖRTENELMI ADATOK.

CXVI.

DÁVID FERENCZ UJABBAN FELFEDEZETT KÉZIRATA.

A székely oklevéltár harmadik kötetéhez az adatokat köz- és magánlevéltáraktól fáradhatlanul gyűjtő dr. Szabó Károly folyó év augusztus hava utolsó napjain az alsó-csernátoni Domokos-család régi okmányait vizsgálta át Marosvásárhelyt, melyeket Domokos László kir. tábl. bíró a család literarum conservatora engedélyével megtekintés végett ide kihozott. Ez okmányok között találta Szabó K. Dávid Ferencznek 1556-ban szeptember 10-én Szeben városában kelt kéziratát, melyen nincs ugyan névaláírás, de Szabó egyszerre ráismert a Dávid Ferencz vonásaira, s a Jakab Elek által „Dávid Ferencz élete“-ben közlött fac-similével is összehasonlítva legkisebb kétség sem maradt fenn az okmány eredetisége felől.

E most napfényre jött okmány alapján Dávid Ferencz kolozsvári papsága és püspöksége idejét illetőleg egy kis igazítást lehet tenni. Azt írja ugyanis Jakab Elek idézett munkája 28. lapján: „bizonyos, hogy 1557-ről püspöki hiteles aláírása van, a mi korábbi megválasztását hihetőnek mutatja. Ezeknél fogva, ellenkező bizonyításig s újabb adatok napfényre kerültéig Dávid Ferencznek, mint már 1556. kolozsvári papnak püspökké léte történeti tényül elfogadható.“ Ha már Dávid F. püspöki aláírásának hónapja és napja is bizonyos: úgy püspökké választásának ideje nem évek, hanem alig pár hó között ingadoz, míg Szabó Károly szerencsés keze és sasszemei s Jakab Elek, Dávid Ferencz emlékének megteremtője, e pár hónapot is elébb-utóbb elenyésztetik.

A levelet a szebeni capitulum papsága írta Morgondai¹⁾ János nagysinkszéki királybíróhoz, ki a mint a levélből látszik, holmi házassági ügyek elintézésébe avatkozott vagy akart avatkozni s ez ellen szólal fel a szebeni capitulum papsága — Sacerdotes Capituli Ci-

¹⁾ Morgonda Nagy-Küküllőmegye nagysinkí járásában Nagysinkhez közel fekvő község.

binienſis. Hogy Dávid Ferencz a Capitulum jegyzője volt-e, vagy a papság őt kérte fel a levélfogalmazásra, bizonytalan.

Az okmány, mely-t lemásoltam s Szabó Károly összehasonlítása hitelessé tesz, következő:

Prudens et circumspecte domine et tanquam frater noster charissime. Salutem et nostrum amorem: Jam diu ante et aliquoties nobis significatum est dominacionem vestram egregiam ex studio conari iudicia ecclētiastica, que penes sacerdotes semper a perpetua memoria fuerunt, infringere, aut vel etiam sese ingerere, ut ipse solus sit dijudicator earum rerum, que sine scripture iudicio aut cognicione iudicari non possunt, ut sunt cause matrimoniales etc. que certis finibus et legibus descripte sunt, et permissis sacerdotibus dijudicari: propterea sacra biblia et ecclesie canones in manibus tenent, aliis incogniti. Cum autem hactenus d. v. e. nobis ita et pietate et probitate perspecta fuerit, non dubitamus eciam nunc admonitam facturam ea, que sunt officii vestri, et que in profectum ecclesie dei cessura sunt. Rogamus igitur eandem d. v. vt fratrem charissimum, ut se ne intromittat in forum ecclesiasticum, cum nos forum vestrum non turbamus, immo autoritate verbi dei firmamus, verum permittat ius ecclesie liberum Sacerdotibus, quo et hactenus semper usi sunt. Nam decretum hoc dei est, hoc non copulari ex ecclesie instituto, quorum causa aut deliquim ab ecclesie ministris non prius cognitum aut dijudicatum fuerit, vt sciant, quid copulent, ne error in ecclesia, ubi deus adest, committatur. Quod si d. v. non curauerit et huic alens iudicio se se submiserit et Sacerdotes dei turbauerit, extunc credat d. v. deum adfuturum ecclesie sue et depulsurum osores Sacerdotum suorum ira sua diuina. Confidimus tamen pro pietate et recta fide vestra vos omnia acturum, que pertinebunt ad verum amantem deum et eius ordinacionem, non querentem rixas sed pacem et christianam concordiam apud et intra sacerdotes dei, quos deus vobis in salutem ordinavit. Hiis cupimus d. v. ut fratrem nostrum charissimum bene valere in domino. Ex Cibiniao X. die septembris 1556.

Sacerdotes Capituli Cibiniensis
d. v. fratres dediti.

Külczim: Prudenti et Circumspecto domino Joanni Morgunday Judici regio sedis Schenck, fratri nobis charissimo.

Eredetije a Domokos-család levéltárában Alsócsernátonban Fasc. 6. nro. 208.

Egy egész iven az első lap egészen beírva 31 sor és a 2. lapon 12 sor.

Közli: KONCZ JÓZSEF.

AZ UNITÁRIUS VALLÁSKÖZÖNSÉG EGYH. FŐTANÁCSÁNAK
AUG. 30., 31. ÉS SEPT. 1. NAPJAIN TARTOTT GYÜLÉSE.

A FŐT. PÜSPÖK ÚR MEGNYITÓ BESZÉDE.

Méltóságos és főt. Egyh. Főtanács!

Isten jóvoltából ismét együtt vagyunk, hogy évi rendes főtanácsai gyűlésünket megtartsuk. Legyenek atyafiságos szeretettel üdvözölve, kiket hivatali buzgóságuk, egyházunk szeretete s annak közügyei iránti érdekeltség ide egybehozott. Hozta Isten mindnyájukat.

Sokak előtt feltűnő lehet, hogy jelen főtanácsunk megkezdését az eddigi gyakorlattól eltérőleg ez alkalommal nem vasárnapra, hanem egy hétköznapra tűzte ki E. K. Tanácsunk. Ennek oka az, mert a megelőzőtt vasárnapot korainak találtuk, különösen azon egyh. tanácsos afiai részére, kik rendszeren ilyenkor tanuló gyermekeiket is elhelyezni óhajtják a főtanodában; a szeptember hó első vasárnapjára pedig, a mely a legalkalmasabb lett volna, abban az időben, midőn főtanácsunk kitűzése felett kellett határozni, oly sok városi ünnepélyesség rendezése volt tervezve, hogy azok minden esetre zavarólag hathattak volna főtanácsai gyűlésünkre, egyh. tanácsos afiainak egy részét tán kötelelességszerűleg is elvonván tanácskozásainktól. Különben is, ha már az első nap ennél fogva nem tarthatunk rendes isteni tisztelget, alkalmasint módunkban lesz most is főtanácsai gyűlésünket azzal rekeszteni be; mert az ellátandó tárgyak sorozata oly bő, hogy aligha azt vasárnap előtt letárgyalni tudjuk.

Valóban, közelebről nem volt annyi tárgya főtanácsunknak, mint a mennyi jelenleg előttünk áll. S pedig nem egy azok közül sokkal fontosabb, minthogy könnyűszerrel át lehessen rajtok menni. Csak a megjelölt törvényjavaslatokra mutatok rá, melyek közül a belső emberek választásáról s ezeknek felelősségéről, a családkönyvek készítéséről szóló törvényjavaslatok még a múlt évi zsin. főtanácsról lemaradt tárgyak. Ezekhez jött újabban a házassági jogról szóló igen fontos t. javaslat. Mindezeknek, ha lehet, letárgyalása nem kis időbe fog kerülni, hogy az említett t. javaslatokat minden tekintetben úgy alkossuk meg, hogy mind a szükségnek, mind a kor által követelt igényeknek teljesen megfeleljenek.

És itt egy kérdést kell érintenem, mely már többször felvette magát. Egyházi törvényeink kodifikálásának szükségessége nem